

України. А зважаючи на своєрідний «ступор» в проблемі врегулювання військово-політичного протистояння на Сході України тенденції до покращення очікувати не доводиться. І подальший рівень конкурентних позицій туризму, як і вітчизняної економіки вцілому залежатиме від ефективності реформування, масштабів міжнародного фінансового донорства та політичної стабільності.

Список використаних джерел:

1. Інформаційний портал *Компаньйон* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.companion.ua/articles/content?id=144672>.
2. Інформаційне агентство 112 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://112.ua/>.
3. Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/>
2. Інформаційне агентство *Українська Правда* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2015/03/4/7060493/>.

Андрій ЛЕСІВ
науковий керівник
к.е.н., доц. Гродський С.В.
ІФННІМ THEY

ТУРИСТИЧНІ ДИСТАНЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ СЕГМЕНТАЦІЇ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Туристично-рекреаційний бізнес приваблює підприємців в сучасних умовах господарювання невеликим стартовим капіталом, швидкістю його окупності, зростанням попиту на туристичні послуги, високою рентабельністю цієї сфери тощо. Відомо, що туристично-рекреаційна діяльність сприяє розвитку насамперед тих регіонів, де є рекреаційні ресурси, а немає перспектив розвитку промислового виробництва, створюючи так нові робочі місця, сприяючи зростанню життєвого рівня населення, збереженню пам'яток історії, культури, архітектури [1]. Слід зазначити, що Україна має величезний рекреаційний потенціал, а туристично-рекреаційна галузь є важливою сферою реалізації ринкових механізмів, а також джерелом поповнення державного та регіональних бюджетів.

Значний туристичний потенціал України, а саме концентрація природних та рекреаційних ресурсів, об'єктів світової культурної та історичної спадщини є основою генерування масштабних в'їзних та внутрішніх туристських потоків. Проте через нерівномірність концентрації туристичних ресурсів, відмінності регіонального розвитку туристичної інфраструктури, позитивний вплив туристичної діяльності на стан національної економіки є недостатнім.

Визначаючи напрями ефективного використання туристичного потенціалу, слід брати до уваги те, що, незважаючи на активний процес глобалізації туристичного ринку, домінантною тенденцією розвитку туризму є

збереження регіональної ідентичності дестинацій. Це обумовлено тим, що успішний розвиток туризму залежить від взаємодії глобального і локального аспектів, їх взаємодоповнення та переорієнтації глобальних елементів туристської привабливості на локальний контекст. Йдеться про те, що глобалізація орієнтована на весь економічний простір взаємодії країн у боротьбі за туристів, тому вона реалізується у різношвидкісній динаміці різних засобів регіоналізації туристичного ринку, адекватно відображаючи поєднання локальних особливостей розвитку туризму і глобальних тенденцій.

Таким чином, у сучасних умовах виникає об'єктивна необхідність перенесення центру економічної відповідальності щодо вирішення проблем розвитку сфери туризму на регіональний рівень, тобто рівень, на якому розв'язання цієї проблеми наповнюється реальним змістом і прив'язано до умов тієї або іншої території з урахуванням наявних туристичних та рекреаційних ресурсів, реально існуючих соціально-економічних можливостей.

Для визначення основних сегментів туристичного ринку у розрізі базових туристичних дистанцій доцільно побудувати загальну схему їх позиціонування (рис. 1).

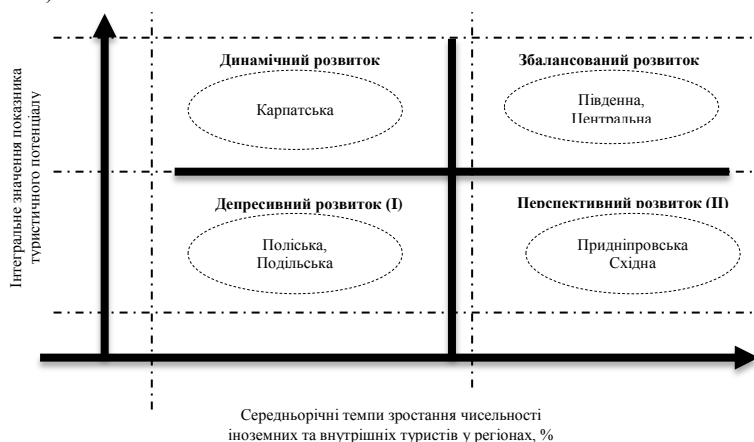

Рис. 1 Позиціонування дестинацій в Україні

Резюмуючи результати дослідження, зазначимо, що різна забезпеченість природно-ресурсним і соціально-економічним потенціалом призвели до асиметрії у розвитку туристичного потенціалу дестинацій.

Проблеми регіональних диспропорцій характерні для всіх економічних систем з високим рівнем неоднорідності економічного простору. Це обумовлює появу гострих протиріч просторової і структурної організації економічних систем регіонів [2, с. 26]. Виходячи з того, що асиметричність розвитку і відповідно просторова диференціація туристичного потенціалу дестинацій є невід'ємними рисами функціонування соціально-економічних

систем регіонів, важливо визначати ключові точки зростання, які дозволять на певному етапі, використовуючи наявний туристичний потенціал DESTINAЦІЙ, активізувати розвиток нових видів туризму.

Як видно з рис. 1 Карпатський регіон – один із найдавніше освоєних районів України, який має надзвичайно вигідне географічне розташування, що в поєднанні з багатою природно-ресурсною базою, значним трудовим потенціалом послужило мотивом для розвитку туризму та рекреації, як екологічно чистих і економічно привабливих секторів економіки.

Тут зосереджені найбільші на Україні запаси мінеральних вод усіх відомих типів, значні поклади лікувальних грязей та озокериту, які є основою розвитку санаторно-курортної справи. Сприятливий клімат, природні ландшафти, багата історико-культурна спадщина сприяють створенню сучасної індустрії туризму та відпочинку.

Потенціал регіону в поєднанні з вигідним географічним положенням є достатньо вагомою передумовою розвитку індустрії відпочинку, лікувально-орієнтованої як на внутрішнього, так і на іноземного споживача. Вигідний геополітичний фактор може активізувати інтеграцію рекреаційної системи регіону в Європейський рекреаційний простір.

В Карпатському регіоні України нараховується понад 800 джерел і свердловин мінеральних вод із добовим дебітом 57,5 млн.л. Розвідано і затверджено запаси лікувальних вод 13 родовищ з сумарним дебітом 4,6 млн. л/добу [30].

Однією з важливих особливостей, що вирізняє Карпатський регіон на туристичному ринку, є значна частка санаторно-курортних закладів (близько 8% загальної кількості), в яких здійснюють лікувальну реабілітацію близько 11% всіх оздоровлених у країні; середній показник використання місць у цих закладах досягає рівня 31–55% [23, 31].

Оздоровчо-відпочинковий сегмент провідний у туристичній галузі всієї Західної України та окремих її областей. Бальнеологічні й кліматотерапевтичні заклади забезпечують у ряді випадків відносно високий рівень пропонованих лікувальних і профілактичних послуг.

Розвиток лікувально-оздоровчого туризму відбувається за умов обов'язкової наявності й використання природних лікувальних ресурсів на конкретних рекреаційних територіях (курортах і курортних зонах), в оздоровчих закладах та з метою здійснення оздоровлення людей, забезпечуючи при цьому не лише поліпшення здоров'я певної категорії громадян (туристів і рекреантів), але й створюючи умови для розвитку курортно-оздоровчої території, а також її громади.

У різних джерелах термін курорт вживався по відношенню до ряду населених пунктів, зокрема Буковель (с. Поляниця), Косів, Сняк, Яблуниця, Виженка тощо, які не мають такого державного статусу.

Основу матеріально-технічної бази лікувально-оздоровчого туризму складають заклади, профіль яких визначають послуги лікувально-оздоровчого характеру. На курортах Карпатського регіону, курортних місцевостях та поза

ними функціонує 2919 санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що становить 13,5 % від загальної чисельності оздоровниць України.

Структурно ці заклади представлені санаторіями, санаторіями-профілакторіями, будинками відпочинку, туристичними базами та дитячими оздоровчими таборами

Тенденції появи багатьох приватних закладів оздоровчо-відпочинкового профілю з незначною кількістю місць характерні для останніх років, на протигагу тенденціям будівництва великих багатопверхових оздоровниць в минулому, зорієнтованих на одночасний прийом великої кількості пацієнтів з усього Радянського Союзу.

Очевидно, що зараз показник середньої місткості (як у цілому по регіону, так і в розрізі областей) має значення, близьке до свого можливого мінімуму, а на майбутнє прогнозується його незначне зростання.

Виражену лікувальну спеціалізацію рекреаційних закладів Львівщини, що склалась на основі багаторічних традицій використання природних мінеральних вод.

З усіх областей Карпатського регіону Закарпаття виділяється більш-менш оптимальним співвідношенням кількості місць у різних типах оздоровчих закладів.

У Івано-Франківській та, особливо, у Чернівецькій області оздоровчі заклади (табори) мають найкращі кількісні можливості для оздоровлення дітей. Так, загальна кількість місць у таборах різних типів дає можливість для одночасного відпочинку 4400 та 4156 дітей відповідно. Однак це зовсім не свідчить про підвищення стандартів якості оздоровлення. У ряді випадків табори є пристосованими (у будинках відпочинку, пансіонатах тощо), наметовими чи пришкільними (з денним перебуванням).

Таким чином, історичний досвід, потужний природно-ресурсний та соціально-економічний потенціал Карпатського регіону в поєднанні з вигідним географічним положенням є достатньо вагомою передумовою розвитку індустрії відпочинку, лікувально-зорієнтованої як на внутрішнього, так і на іноземного споживача.

Вигідний геополітичний фактор може активізувати інтеграцію рекреаційної системи регіону в Європейський рекреаційний простір. Бальнеологічні й кліматотерапевтичні заклади забезпечують достатній, а окремі заклади – високий рівень пропонованих лікувальних і профілактичних послуг.

Статистика оздоровчих закладів Карпатського регіону показує стійку і яскраву тенденцію до зниження середньої ємності одного оздоровчого закладу в цілому по регіону, а також у розрізі адміністративних областей.

Дослідження стану та тенденцій розвитку туристично-рекреаційних комплексів в Карпатському регіоні доводить необхідність вивчення світового досвіду міжнародної туристичної діяльності і доцільність його використання у вітчизняній практиці.

Сучасний розвиток курортно-рекреаційної сфери повинен ґрунтуватися на комплексному й одночасному поєднанні лікувально-оздоровчих і

відпочинково-розважальних послуг, що передбачає створення відповідної ринкової інфраструктури.

Сучасні трансформації в санаторно-курортній справі вимагають зміни традиційних поглядів і підходів до організації лікування та відпочинку на курортах у бік підвищення умов комфортності, поліпшення побуту, організації дозвілля відпочиваючих. Тому важливою складовою формування ринку рекреаційно-туристичних послуг є факторний потенціал регіону, від якого великою мірою залежить ефективність його функціонування для задоволення певного сегменту туристичного попиту.

Набір факторів, використовуваних суб'єктами рекреаційно-туристичної діяльності в межах регіону в інтересах окремих сегментів попиту, найчастіше відрізняються від його факторного потенціалу. Тобто з усієї сукупності факторів, присутніх у регіоні, в рекреаційно-туристичній діяльності використовуються не всі. Це визначається не тільки специфікою самих факторів, а й рівнем розвитку інфраструктури та якістю і спектром послуг в регіоні.

Механізм функціонування регіональних сегментів ринку рекреаційно-туристичних послуг має базуватися з урахуванням того, що туристичний регіон є частиною загальнодержавного економічного простору. Разом з тим, можна бачити високу своєрідність процесів формування регіональних сегментів ринку рекреаційно-туристичних послуг. Поряд з традиційними факторами розвитку рекреаційно-туристичних послуг дедалі більшого значення набирають нові - суто ринкові такі як ціна, якість, доступність, престижність і т.п. Тому формуючи стратегію розвитку туристичної дитаначії регіону її розробникам, необхідно врахувати потреби основного сегмента попиту на туристичний продукт, який плануватиметься розвивати в тому чи іншому регіоні. Такий підхід дасть змогу оптимізувати «конкурентну боротьбу» між регіонами та раціонально розподілити туристичні потоки в Україні.

Список використаних джерел:

1. Амирханов М. М. *Экономические проблемы развития рекреационных регионов: навч. посібн* / М. М. Амирханов, А. А. Татаринев, А. Д. Трусов – М.: ОАО «Экономика», 1997. – 286 с.
2. Драчов В.В. *Основні риси та тенденції розвитку ринку послуг в умовах глобалізації економіки* // Зб. наук. праць. Вип. 38 / Відп. ред. В.С.Новицький. – К.: ІСЕМВ НАН України. – 2009. – С. 88–96.